

KL... 23331...
Budapest Fővárosi Önkormányzat
Polgármesteri Hivatal

BUDAPEST FŐVÁROS
KORMÁNYHIVATALA

FŐIGAZGATÓ

Budapest Főváros VII. ker. Polgármesteri Hivatal Közigazgatási Igazgatóság		
14	24805	2012. IV.
2012 MÁRC 01.		
előadó:	helyettesítő:	előadó:
		00hs

Ügyiratszám: V-B-004/00262-1/2012.
Ügyintéző: dr. Tóth Kinga

Telefon: 235-1743
E-mail: toth.kinga@bfkh.hu

Tárgy: Tájékoztató a nemzeti vagyonról szóló
2011. évi CXCVI. törvény helyi önkormányzatokat
érintő rendelkezéseiről
Melléklet: 1 db
Hiv. szám: -

Budapest Főváros I-XXIII. kerületi Önkormányzatok
Jegyzői részére

Tisztelt Jegyző Asszony!
Tisztelt Jegyző Úr!

T. Németh Zs. Á. M.
Orgyán J.
Molnár Z.
Máté K.
Első Zs.
2012.02.29.

Az Országgyűlés Magyarország Alaptörvényének 38. cikk (1)-(2) bekezdésében kapott felhatalmazással megalkotta a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvényt, amellyel összefüggésben a helyi önkormányzatokat érintő rendelkezésekről készült összefoglaló anyagot mellékelten megküldöm szíves felhasználásra.

Budapest, 2012. február

Tisztelettel:

Dr. Pesti Imre
Kormány megbízott felhatalmazásával:

Haszonicsné dr. Ádám Mária

Összefoglaló

a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény

helyi önkormányzatokat érintő rendelkezéseiről

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (továbbiakban: Nvtv.) elvi alapját Magyarország Alaptörvényének a nemzeti vagyonra vonatkozóan, a 38. cikk (1)-(2) bekezdésében rögzített előírásai adják.

Az Alaptörvény kimondja, hogy az állam és a helyi önkormányzatok vagyona nemzeti vagyon és a nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése, a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. Az Alaptörvény azt is rögzíti, hogy a nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, emellett az állam kizárólagos tulajdonának és kizárólagos gazdasági tevékenységének körét, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon elidegenítésének korlátait és feltételeit sarkalatos törvény rögzíti. Ennek az alaptörvényi kötelezésnek megfelelően került megalkotásra az Nvtv.

I. Fejezet

Általános rendelkezések

Az Nvtv. az alaptörvényi rendelkezéseinek megfelelően rendelkezik a szabályozási tárgyköréről és az egységes szabályozás követelményéhez igazodva a nemzeti vagyon körét a törvény tárgyi hatálya széles körűen határozza meg, ugyanakkor rögzíti azoknak a nemzeti vagyonba tartozó vagyonelemeknek a körét is, amelyekre a törvény hatálya nem terjed ki.

Az Nvtv. 1. § (2) bekezdése alapján **a nemzeti vagyonba tartoznak** az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló dolgok és dolog módjára hasznosítható természeti erők, az e körbe nem tartozó állami és helyi önkormányzati tulajdonban lévő dolgok, az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő pénzügyi eszközök, továbbá az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések, vagyoni értékkel rendelkező jogosultságok, valamint a Magyarország határa által körbezárt terület feletti légtér, a kibocsátási egységek és légiközlekedési kibocsátási egységek, a kiotói egyezség, a kulturális javak, a régészeti leletek, valamint a nemzeti adatvagyon.

A nemzeti vagyongazdálkodás fogalmainak egységes értelmezése érdekében az Nvtv. 3. §-ában részletesen meghatározásra kerültek az egyes fogalmak. Az állami vagyonnal való felelős és átlátható gazdálkodás, az off-shore szervezetek kiszűrése érdekében az értelmező rendelkezések között elsőként az átlátható szervezet fogalma került definiálásra. A törvény a nemzeti vagyon elsődleges rendeltetéseként a közfeladatok ellátását jelölte meg, ennek megfelelően meghatározásra került a közfeladat fogalma is. Az egységes értelmezés elősegítéséhez az egyes vagyontípusokat, vagyoncsoportokat is körülhatárolja a törvény. Meghatározza mind az állami, mind az önkormányzati tulajdonban álló nemzeti vagyon tekintetében vagyonkezelői jog gyakorlására jogosultak körét, amely személyi kör szűkült a korábbi szabályozáshoz képest.

II. Fejezet

A nemzeti vagyon fogalmkörébe tartozó egyes vagyontípusok

1. Az állami vagyon

Az Nvtv. 4. §-a rendelkezik az állami vagyon köréről, ennek során a törvény különbséget tesz az állam kizárólagos tulajdonába tartozó és az állam tulajdonában álló nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű vagyon között.

2. Az önkormányzati vagyon

A helyi önkormányzati vagyon tekintetében az Nvtv. a törzsvagyon és az üzleti vagyon között tesz különbséget. A törzsvagyon a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon azon része, amely közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja.

A törzsvagyon körébe az alábbi három vagyoni kör tartozik:

1) Az Nvtv. alapján **kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonnak minősített vagyonelemek**: a helyi közutak és műtárgyaik, a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok, a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzetközi kereskedelmi repülőtér, a hozzá tartozó légiforgalmi távközlő, rádió navigációs és fénytechnikai berendezésekkel és eszközökkel, továbbá a légiforgalmi irányító szolgálat elhelyezését szolgáló létesítményekkel együtt, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló - külön törvény rendelkezése alapján részére átadott - vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket.

2) Törvény vagy helyi önkormányzat rendelete alapján **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű vagyonnak minősített vagyonelemek**.

3) Törvény vagy helyi önkormányzat rendelete alapján **korlátozottan forgalomképesnek minősített vagyonelemek**.

Az 1) és 2) pontban meghatározott vagyon együtt alkotja a forgalomképtelen törzsvagyon körét.

FONTOS kiemelni, hogy az Nvtv. 18. § (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzat az Nvtv. hatálybalépését követő 60 napon belül rendeletben köteles meghatározni a rendeletere alapján forgalomképtelenné minősülő vagyonából azokat a tulajdonában álló vagyonelemeket, amelyeket az Nvtv. 5. § (4) bekezdés szerinti nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként forgalomképtelen törzsvagyonnak minősít.

Fentiek alapján tehát minden helyi önkormányzatnak meg kell vizsgálnia, hogy a jelenleg hatályos vagyonrendeletében a forgalomképtelen vagyon körén belül van-e olyan - az Nvtv. 5. § (3) bekezdése alapján kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló nemzeti vagyonnak nem minősülő - vagyontárgy, amelyet az önkormányzat a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon körébe kíván besorolni. Amennyiben ilyen nincs, vagyis a vagyonrendeletben a forgalomképtelen vagyon körében csak olyan vagyonelemek szerepelnek, amelyek az Nvtv. szabályai alapján a kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló nemzeti vagyonba sorolódnak, akkor értelemszerűen nem kell rendeletet alkotnia az önkormányzatnak az Nvtv. szerinti 60 napos határidőn belül. Annak azonban nincs akadálya, hogy az önkormányzat a későbbiek folyamán az Nvtv. 5. § (1) bekezdés b) pontja, valamint az 5. § (4) bekezdése alapján rendeletével nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűvé minősítsen és ezáltal a forgalomképtelen törzsvagyon körébe soroljon be egyes vagyonelemeket, amelyek az önkormányzat tulajdonában állnak és az Nvtv. alapján nem tartoznak az önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyonba.

3. A nemzeti vagyon megőrzése és védelme

A törvény rögzíti a nemzeti vagyon megőrzésének és védelmének alapvető szabályait.

1) **Az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyon**: A kizárólagosan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló nemzeti vagyon főszabály szerint nem idegeníthető el, vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével nem terhelhető meg, azon osztott tulajdon nem létesíthető. Az elidegenítési tilalom alól csak az önkormányzat és az állam között feladatátadással együtt megvalósuló tulajdonátadás, a föld méhének kincsein a kitermelésüket követően, továbbá a halakra, vízi állatokra és növényekre vonatkozó tulajdonszerzés a kivétel.

Az Nvtv. szerint a fenti tilalom az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyonban tartozó javak teljes terjedelmében fennáll, ezáltal biztosítva, hogy a javak megosztásával se kerülhessen sor azok elidegenítésére.

2) A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon:

- Az Nvtv. 2. mellékletében megjelölt nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű vagyon: az Nvtv. erejénél fogva elidegenítési és – vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével – terhelési tilalom alatt áll, azon osztott tulajdon nem létesíthető.
- Törvényben, kormányrendeletben vagy - a helyi önkormányzati vagyon tekintetében - a helyi önkormányzat rendeletében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként meghatározott vagyonelem: az erről rendelkező jogszabály erejénél fogva elidegenítési és – vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével – terhelési tilalom, valamint osztott tulajdon létesítésének tilalma alatt áll.

3) Korlátozottan forgalomképes nemzeti vagyon: Az 1) és 2) pontba nem tartozó vagyonelem, amely felett a rendelkezési jog gyakorlását jogszabály feltételhez köti – állami vagyon tekintetében kincstári vagyonként, a helyi önkormányzat vagyona tekintetében törzsvagyonként – korlátozottan forgalomképes nemzeti vagyonnak minősül.

III. fejezet

A nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás

4. A vagyongazdálkodás alapelvei

A törvény rögzíti, hogy **a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése** a közfeladat ellátásának biztosítása és a nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.

A nemzeti vagyongazdálkodás feladata: a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkor teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladat ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.

FONTOS, hogy az Nvtv. 9. § (1) bekezdése alapján **az önkormányzatnak közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet kell készítenie** a vagyongazdálkodásnak az Alaptörvényben, valamint a fentiekben leírt rendeltetése biztosításának céljából.

Helyi önkormányzat vállalkozási tevékenysége a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztetheti és a helyi önkormányzat csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg a vagyoni hozzájárulás mértékét.

A vagyongazdálkodás során az átláthatóság követelményének érvényre juttatásával összefüggő szabályok:

1) Gazdasági társaság állam vagy helyi önkormányzat általi alapítása, valamint állam vagy önkormányzat gazdasági társaságban történő részesedésszerzése:

Az állam és a helyi önkormányzat nem alapíthat olyan gazdasági társaságot, és nem szerezhethet részesedést olyan gazdasági társaságban, amely, vagy amelynek valamely tagja nem átlátható. Amennyiben az állam vagy az önkormányzat öröklés címén vagy követelés fejében szerezne ilyen részesedést, annak megszüntetése érdekében haladéktalanul intézkednie kell. Amennyiben az átláthatósági feltételeknek való megfelelés utólag szűnik meg, az állami vagy a helyi önkormányzati tulajdonos kezdeményezésére a társasági szerződést felül kell vizsgálni és kezdeményezni kell a gazdasági társaság tulajdonosi szerkezetének átalakítását.

2) A gazdasági társaságok, amelyekben az állam vagy az önkormányzat az Nvtv. szerinti többségi befolyással rendelkezik: Az így működő gazdasági társaság csak átlátható gazdasági társaságot alapíthat és öröklés, vagy törvény rendelkezése alapján, vagy követelés fejében szerzett részesedés kivételével csak olyan gazdasági társaságban szerezhethet részesedést, amely, vagy amelynek nem természetes személy tagja átlátható. Amennyiben az állami vagy önkormányzati többségi befolyással működő gazdasági társaság a fent leírt módokon mégis részesedést szerezne nem átlátható szervezetben, köteles haladéktalanul intézkedni a részesedése megszüntetése érdekében.

Ha az a gazdasági társaság, amelyet az állami vagy önkormányzati többségi befolyással működő gazdasági társaság alapított, vagy amelyben ilyen gazdasági társaság szerzett részesedést, az alapítást vagy a részesedésszerzést követően válik nem átláthatóvá, az állami vagy önkormányzati többségi befolyással rendelkező gazdasági társaság kezdeményezi a társasági szerződés felülvizsgálatát és a gazdasági társaság tulajdonosi szerkezetének az átláthatóság követelményének megfelelő átalakítását. Ugyanígy jár el az állami vagy önkormányzati többségi befolyással működő gazdasági társaság abban az esetben is, ha nem átlátható szervezet szerez részesedést az általa alapított gazdasági társaságban.

Az állami vagy önkormányzati többségi befolyással működő gazdasági társaságok esetén további korlátozó rendelkezés, hogy az Nvtv. előírja a tulajdonosi joggyakorló előzetes hozzájárulását a további gazdálkodó szervezetek alapításához vagy megszüntetéséhez, részesedés megszerzéséhez vagy átruházásához.

3) 100 %-os állami vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság: Az így létrehozott gazdasági társaság azon közfeladat végzésére, amelynek ellátására létrehozták - az állami vagyronról szóló törvény szerinti tulajdonosi joggyakorló társaságok kivételével - gazdasági társaságot nem alapíthat.

4) Nonprofit gazdasági társaság, amelyben az állam vagy az önkormányzat külön-külön vagy együttesen az Nvtv. szerinti többségi befolyással rendelkezik: a hulladékgazdálkodási tevékenységet végző nonprofit gazdasági társaságot ide nem értve, csak nonprofit többségi állami vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságot alapíthat és csak ilyen nonprofit gazdasági társaságban szerezhet részesedést. Az így alapított gazdasági társaság további társaságot nem alapíthat, és gazdasági társaságban nem szerezhet részesedést.

A nemzeti vagyon nyilvántartása:

A tulajdonosi joggyakorló kötelezettsége a nemzeti vagyonnak, annak értékének (ettől el lehet tekinteni, ha a vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg) és változásainak nyilvántartása. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a vagyon elsődleges rendeltetése szerinti közfeladat megjelölését is. A nyilvántartás főszabály szerint nyilvános.

A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás ellenőrzése:

Szintén a tulajdonosi joggyakorló feladata a nemzeti vagyon használójának a nemzeti vagyonnal való gazdálkodásának ellenőrzése. Az ellenőrzés során tett megállapításairól a tulajdonosi joggyakorló értesíti a nemzeti vagyon használóját, meghatározott esetben pedig az Állami számvevőszéket is.

5. A nemzeti vagyon kezelése, hasznosítása

Vagyonkezelői jog:

Létrejött: főszabály szerint vagyonkezelési szerződéssel jön létre, mely szerződés a szervezetek átláthatóságára vonatkozó korlátozások figyelembevételével, versenyeztetés nélkül megkötendő, de csak az Nvtv.-ben meghatározott személyi körrel (helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon esetén az Nvtv. 3. § 19. pont b) alpontjában felsorolt szervekkel) van lehetőség a szerződés megkötésére és a vagyonkezelői jog is csak általuk gyakorolható. Kivételesen létrejöhet a vagyonkezelői jog törvényben történő kijelöléssel is, de csak a törvényben megjelölt személyekkel, valamint a törvényben egyedileg meghatározott jogi személlyel.

Tartalma: a vagyonkezelőt törvény eltérő rendelkezése hiányában megilletik a tulajdonos jogai és terhelik a tulajdonos kötelezettségei, azonban a vagyont nem idegenítheti el, továbbá használati joggal, szolgálommal vagy más dologi joggal nem terhelheti meg, biztosítékul nem adhatja, valamint a vagyonkezelői jogot harmadik személyre a törvényben foglalt kivétellel nem ruházhatja át és nem terhelheti meg.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: MhÖtv.) 109. § (1) bekezdése a korábbi szabályozáshoz hasonlóan lehetőséget ad a képviselő-testületnek, hogy a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyonra az Nvtv. rendelkezései szerint, az ott meghatározott személyi körrel az önkormányzati közfeladat átadásához kapcsolódva vagyonkezelői jogot létesítsen. Emellett azonban az önkormányzatnak továbbra is lehetősége van e feladatát -

vagyongazdálkodás keretében ellátni úgy, hogy a tulajdonosi jogosítványok továbbra is az önkormányzatnál maradnak és csak a vagyon üzemeltetése, a tulajdonosi joggyakorló döntéseinek végrehajtása kerül át a gazdálkodó szervezethez.

A korábbiaktól eltérően 2012. január 1-jét követően az MhÖtv. 109. § (1) bekezdése alapján már az önkormányzati lakóépületre és vegyes rendeltetésű épületre, társasházban lévő önkormányzati lakásra és nem lakás céljára szolgáló helyiségre is lehet vagyongazdálkodói jogot létesíteni, azonban ilyen esetekben a vagyongazdálkodói jog kizárólag a helyi önkormányzat 100 %-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezettel, vagy annak 100 %-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezettel létesíthető, és kizárólag általuk gyakorolható.

Haszonélvezeti jog:

Haszonélvezeti jogot alapító szerződés a szervezetek átláthatóságára vonatkozó korlátozások figyelembevételével, versenyeztetés nélkül köthető, de csak az Nvtv.-ben meghatározott személyi körrel van lehetőség a szerződés megkötésére és a haszonélvezeti jog is csak általuk gyakorolható.

Az Nvtv. erejénél fogva mind a vagyongazdálkodási, mind a haszonélvezeti jogot alapító szerződés megszűnik, ha a vagyongazdálkodó vagy a haszonélvező Nvtv.-ben meghatározott tulajdonosi szerkezete megváltozik.

Hasznosítási szerződés:

Hasznosítás: a nemzeti vagyon bármely - a tulajdonjog átruházását nem eredményező - módon, jogcímen történő átadása, átengedése, a vagyongazdálkodásba adást, valamint a haszonélvezeti jog alapítását ide nem értve.

Nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződés csak olyan természetes személlyel vagy átlátható szervezettel köthető, amely az átengedett nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződésben vállalja, hogy

- a) a hasznosításra vonatkozó szerződésben előírt beszámolási, nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettségeket teljesíti,
- b) az átengedett nemzeti vagyont a szerződési előírásoknak és a tulajdonosi rendelkezéseknek, valamint a meghatározott hasznosítási célnak megfelelően használja,
- c) a hasznosításban - a hasznosítóval közvetlen vagy közvetett módon jogviszonyban álló harmadik félként - kizárólag természetes személyek vagy átlátható szervezetek vesznek részt.

Az Nvtv. a nemzeti vagyon hasznosításának köréből az átláthatósági előírásra hivatkozással kívánja teljes körűen kirekeszteni az offshore cégeket és ezt a célt szolgálja a törvény azon rendelkezése is, miszerint a nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződést a hasznosításba adó kártalanítás nélkül, azonnali hatállyal felmondhatja, ha a nemzeti vagyont hasznosító gazdálkodó szervezet a nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződés megkötését követően beállott körülmény folytán már nem minősül átlátható szervezetnek.

Ingyenes használatba adás:

Nemzeti vagyont térítésmentesen csak közfeladat ellátása céljából, a közfeladat ellátásához szükséges mértékben adható használatba.

Meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyon hasznosítása:

2013. január 1-jétől törvényben, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében **meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyont hasznosítani - ha törvény kivételt nem tesz - csak versenyeztetés útján, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet.** Nem vonatkozik ez a rendelkezés arra az esetre, ha a hasznosítás az államháztartási körbe tartozó szervezet, illetve jogszabályban előírt állami, önkormányzati feladatot ellátó gazdálkodó szervezet javára történik.

6. Az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységei

A törvény az Alaptörvény felhatalmazása alapján taxatíve felsorolja a **kizárólag az állam vagy a helyi önkormányzat által végezhető gazdasági tevékenységeket, amelyek gyakorlásának időleges jogát** meghatározott kivételektől eltekintve **főszabály szerint csak koncesszió útján, külön törvényben meghatározott módon engedheti át.**

A főszabálytól való **eltérés két irányban** rögzítve szerepel a törvényben, eszerint vannak olyan tevékenységek, melyek **koncesszió keretein belül sem engedhetők át**, illetve vannak olyanok, melyek **átengedésére koncessziós szerződés nélkül is lehetőséget biztosít a törvény.**

Egyes különleges védelemre érdemes nemzeti vagyontárgyak megőrzésére irányuló tevékenységek koncesszió keretén belül sem engedhetők át. A Szent Korona és a hozzá tartozó jelvények birtoklása, használata másnak nem engedhető át, őrzésére, szállítására, tárolására kizárólag az állam és költségvetési szerv jogosult.

Az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető halászlé jog ugyanakkor nem minősül kizárólagos gazdasági tevékenységnek.

Az állam vagy az önkormányzat a víziközmű létesítmények létrehozásáról és működtetéséről koncessziós szerződés megkötése nélkül is gondoskodhat 100%-os saját tulajdonú gazdálkodó szervezet útján, vagy ha az állam és az önkormányzat együttesen olyan gazdálkodó szervezetet hoz létre, amelyben kizárólagos közös részesedéssel rendelkeznek.

Szerencsejátékok szervezése koncessziós szerződés megkötése nélkül kizárólag az állam, önkormányzat, önkormányzati társulás valamint ezek közvetlen vagy közvetett többségi tulajdonában lévő gazdálkodó szervezet által gyakorolható.

Az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenysége gyakorlásának időleges joga koncessziós szerződés megkötése nélkül kizárólag az állam, az önkormányzatok vagy az önkormányzati társulás, a költségvetési szervek, vagy önkormányzat intézmények, valamint azok 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet, vagy annak 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet által gyakorolható. Ha a fentiekől eltérő tulajdonosi szerkezetet eredményező tulajdonosváltás következik be, akkor a kizárólagos gazdasági tevékenység gyakorlására fennálló jogosultság az Nvtv. erejénél fogva megszűnik.

A törvény a koncessziós szerződés tekintetében is rögzíti az átláthatóság követelményét, ugyanis kimondja, hogy koncessziós szerződés csak természetes személlyel vagy átlátható szervezettel köthető.

7. A nemzeti vagyon tulajdonjogának átruházása

Törvényben, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében **meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyon tulajdonjogát átruházni - ha törvény kivételt nem tesz - csak versenyeztetés útján, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet.**

Nemzeti vagyon tulajdonjogát átruházni természetes személy vagy átlátható szervezet részére lehet.

Tulajdonjog ingyenes átruházása: csak törvényben meghatározott esetekben és módon van rá lehetőség és az ingyenes átruházás esetére a tulajdonjogot megszerző fél részére (az állam kivételével) további feltételek teljesítését írja elő a törvény, miszerint az ingatlant az átadástól számított 15 évig nem idegenítheti el, és a juttatási célnak megfelelően köteles hasznosítani (ehhez az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett elidegenítési tilalom társul), valamint a vagyon célhoz kötött hasznosításához évenkénti beszámolási kötelezettség párosul. E kötelezettségek megsértéséhez törvényi szankcióként a tulajdon-átruházási szerződésben rögzített forgalmi értéknek a kötelezettségszegés napjától számított jegybanki alapkamattal növelt összegét kell az állam vagy az önkormányzat javára megfizetni, ennek hiányában a vagyont átadó a szerződéstől eláll. A jogsértő állapotot ezzel párhuzamosan a kötelezettség megszűnéséig meg kell szüntetni.

Állam és önkormányzatok közötti törvényen alapuló közfeladat-átadás: Amennyiben törvény a helyi önkormányzat feladatát más helyi önkormányzat feladataként vagy állami feladatként, illetve állami feladatot helyi önkormányzat feladataként állapít meg, **a feladat ellátását közvetlenül szolgáló és ahhoz szükséges helyi önkormányzati, illetve állami vagyonnak a feladatot átvevő részére történő tulajdonba adása nyilvántartási értéken való átvezetéssel, ingyenesen történik.**

Állam elővásárlási joga helyi önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan értékesítése esetén: Az Nvtv. a helyi önkormányzat tulajdonában álló ingatlan értékesítésének esetére, az állam minden más jogosultat megelőző elővásárlási jogát rögzíti. Ez alól kivételt csak a volt állami (tanácsi) és önkormányzati bérlakások képeznek, ugyanis ezek értékesítése esetén az államot az elővásárlási jog csak a lakásban élő bérlőt követően illeti meg.

Az Nvtv. általános érvénnyel rögzíti azt is, hogy a jelen törvény rendelkezéseibe ütköző szerződés, más jogügylet vagy rendelkezés semmis.

IV. Fejezet

A külön törvényben szabályozott vagyoni elemek

A törvény felsorolja, hogy a nemzeti vagyon különböző elemeivel való gazdálkodás részletszabályait – az eltérő sajátosságokra tekintettel – mely külön törvények tartalmazzák.

V. Fejezet

Záró rendelkezések

A visszamenőleges hatály tilalmára is figyelemmel a törvény rögzíti, hogy rendelkezései a hatálybalépését megelőzően jogszerűen és jóhiszeműen szerzett jogokat nem érinti. Kimondja ugyanakkor a törvény, hogy a szerződések időtartamának a törvény hatálybalépését követően történő meghosszabbítása új jogviszony létesítésének minősül, így az új szerződések megkötésére már az új törvényi rendelkezések szerint, új tartalommal kerülhet csak sor.

A törvény a nemzeti vagyonnal rendelkezni jogosult számára irányadóként előírja, hogy kizárólag a magyar nyelvet, valamint a magyar jog alkalmazását és jogvita esetére kizárólag a magyar bíróság joghatóságát kötheti ki, ugyanakkor a nemzeti vagyonnal kapcsolatos szerződésekből a választott bíróságot kizárja.

A törvény előírja, hogy a helyi önkormányzat a hatálybalépését követő 60 napon belül rendeletben köteles meghatározni a rendelethez alapján forgalomképtelennek minősülő vagyonaiból azokat a tulajdonában álló vagyonelemeket, amelyeket az Nvtv. 5. § (4) bekezdés szerinti nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként forgalomképtelen törzsvagyonnak minősít.

A törvény hatályba lépése előtt kötött szerződéseknél a nemzeti vagyont használónak 2012. december 31-ig fel kell tárnia tulajdonosi szerkezetét, ennek elmulasztása esetén a jogkövetkezményeket külön törvény állapítja meg.

Ha az állam vagy a helyi önkormányzat olyan gazdálkodó szervezetben rendelkezik részesedéssel, amely nem felel meg a törvény átlátható szervezetre vonatkozó szabályainak, akkor a társasági szerződést 2012. december 31-ig felül kell vizsgálni és kezdeményezni kell a törvénynek megfelelő átalakítást.

Az önkormányzati vagyonnal kapcsolatos, a helyi önkormányzatokat érintő egyéb jogszabályi változások

2012. január 1-jétől az MhÖtv. 156. § (1) bekezdése hatályon kívül helyezte a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvénynek az önkormányzati vagyonra vonatkozó rendelkezéseit (78-80/B. §). Ezzel egy időben hatályba léptek az MhÖtv. önkormányzati vagyonnal kapcsolatos szabályai, amelyek már az Nvtv.-ben rögzített elvekhez igazodóan kerültek meghatározásra.

Az MhÖtv. 143. § (4) bekezdés i) pontja felhatalmazást ad a helyi önkormányzat képviselő-testületének, hogy rendeletben állapítsa meg azokat a vagyonelemeket, amelyekre a helyi önkormányzat vagyonkezelői jogot létesíthet, továbbá a vagyonkezelői jog megszerzésének, gyakorlásának, valamint a vagyonkezelés ellenőrzésének szabályait.

A fent ismertetett jogszabályi változásokra tekintettel valamennyi helyi önkormányzatnak felül kell vizsgálnia a jelenleg hatályos vagyonrendeletét és meg kell alkotnia a hatályos szabályozáshoz igazodó, új vagyonrendeletét.

Budapest, 2012. február 15.